

Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

Moj Poslednji Radni Dan

Aisa Softić

Bio je to decembar 1992 godine, poslednji radni dan prije zimskog ferja. Ja sam ušla u školu gdje sam radila kao učiteljica i directorica 15 godina ne misleći ni o čemu osim o tom danu, mojim učenicima i lekciji koju ih trebam učiti. Murisa, radnica na održavanju škole i moja draga prijateljica, odjednom je promjenula moje raspoloženje. Njen zabrinut izgled i strah rekao mi je da će današnji dan biti drugačiji od poslednjih dana koje sam imala. Sledećih desetak minuta rekle su mi da će sva moja sutra biti isto tako drugačija.

“Aisa, hajmo na sprat. Imam da ti kažem važne novosti,” Murisa je šaputala. Ja sam išla za njom, ona je žurila uz stepenice na drugi sprat, prošla biblioteku i zaustavila se uz prozor gledajući dole u maglovit školski vrt.

“Slušaj me pažljivo,” reče ona. “Danas je tvoj, Belkisin, Mirsadin, Hikmetin i moj poslednji radni dan. Jutros je direktor Branko Lazarević napisao u zbornici rečenicu: ‘Svako ko nema muža, sina, ili brata u srpskoj vojsci, ne može više raditi u školi.’”

“Ali, ja znam nešto još gore od toga,” ona reče i dodje blizu mene šapćući.

“Kad sam donijela kafe u zbornicu, čula sam grupu učitelja spominju tvoje ime. Ja sam malo pričekala, pravila sam se da čistim stolove, da vidim mogu li odgonetnuti šta se događa. Gospodin Miloš Smolić, nastavnik odbrane i zaštite, je pitao šta ti radiš u ovoj školi. On je rekao ako te niko ne istjera iz škole on će to uraditi puškom. Jeste, rekao je njegovom puškom. Ja sam to čula mojim ušima.” Murisa je držala šolju njenim nervoznim rukama i pinula gutljaj čaja; njene oči su govorele da je strah vladao njom. Ona popi nekoliko gutljaja, pažljivo pogleda i poslušala sve zvukove oko nas i sačekala da odgovorim.

Zanimjela sam u šoku.

“Ja se plašim za tebe,” nastavi Murisa. “Ti živiš sa tvojim sinom tinedžerom i starom svekrvom. Ti nemaš nikakvu zaštitu, nikakav snažan izvor da se osloniš.”

“Hvala ti Murisa, ali ne brini se za mene. Ja ću biti uredu.” Moje riječi su se miješale sa zvukom Murisinih koraka kada je ona silazila. Nisam mogla da se pomaknem. Tišina je bila oko mene i ja sam se molila:

“Dragi Bože, zašto se sve ovo meni događa? Je li moje cijelo putovanje Tvoj test ili Tvoja kazna? Ako je ovo Tvoj test, molim Te, vodi me da to položim i zaradim Tvoje zadovoljstvo. Ako je ovo

Tvoja kazna, pokaži mi šta sam uradila loše. Pomozi mi da nadjem na?in da to popravim. Da li Ti ?ujes moje molitve? Ja se patim na ovom svijetu. Šta c?u raditi bez posla? Kako c?e živjeti moj sin, moja svekrva i ja bez novca? Dragi Bože, uslišaj moje molitve, pomoz mi d anadjem pravi put i pomoz nam da preživimo. Amin.

Ustala sam i pošla polako prema zbornici. Ruke su mi odjednom bile hladne kao led. Držala sam svoju tašnu ?vrsto da sakrijem njihovo drhtanje. Ušla sam u zbornicu, pozdravila i sjela na svoje uobi?ajeno mjesto blizu vrata. Zbornica je bila puna, jeziva tisana; moje kolege su skretale njihove poglede neželeci da sretnu moj.

Plaše li se oni mene ili njihove savjesti? pitala sam se. Jesu li oni iznenada “otkrili moje grijeh” I napravili štiti da se iza njega sakrije? Šta se sada promijenilo?Mi smo radili zajedno 15 godina. Je li grijeh biti Musliman? Zar oni ne znaju moj karakter? Šta su oni našli pogrešno? Gdje su moji prijatelji? Kako oni mogu opravdati svoje postupke? Kuda sve ovo ide?

Zvono je prekinulo tišinu.U?itelji su otišli iz zbornice. Ja sam podigla glavu u praznoj sobi, zgrabila dnevnik I pošla prema oglasnoj plo?i. Re?enica o kojoj me Murisa obavijestila je bila tu. Iako sam znala svaku rije?, pro?itala sam ih ponovo. Gledajuc?i u rije?i, osjec?ala sam kako napetost raste u meni. Sjela sam željelec?i da ne obrac?am pažnju na re?enicu kao da je to loš san, ali rije?i ‘ne može više raditi u ovoj školi’ su svijetlile u mom mozgu.

Istina je, mislila sam. Danas je moj zadnji radni dan. Šta da radim?Mogu li sada ic?i kuc?i?Trebam li ic?i u razred i u?iti moje u?enike?Mogu li ih ja danas u?iti?Je li moj glas dovoljno jak?Radi li moj mozak?Je li direktor još u školi? Trebam li s njim razgovarati? Ima li iko da mi pomogne. Iko?

Skupila sam snagu, ustala i pošla prema u?ionici. Otkucaji mog srca su uznemiravali školsu tišinu. U?enici su bili neobi?no mirni kada sam ušla u u?ionicu. Drhtavim rukama sam napisala naslov na tabli. Gledala sam u naslov što sam napisala ali re?enica iz zbornice je okupirala moje misli. Pogledala sam u moje u?enike nadajuc?i se da c?e možda njihova fina energija inspirisati me i dati mi snagu da ih predvodim kako sam to radial svih 23 godina moje u?iteljske prakse. Prvi put nisam mogla da progovorim. Svih 25 pari o?iju zbunjeno su me gledale. Ja volim te o?i, ali ne mogu da izdržim njihov zbunjen pogled. Okrenula sam se prema tabli da se skoncentrišem na naslov i trepnula sam nekoliko puta moje nabuhlim o?ima da zaustavim suze. Okrenula se prema u?enicima punovo, otvorila usta, ali suze su bila brže od mojih rijeci. Vulkan tuge je eruptirao i ja nisam mogla zaustaviti buicu vrelih suza. Pokrila sam lice rukama, otvorila vrata razreda i izletila na hodnik. Sjela sam na klupu ispod u?enickih kaputa, podbo?ila glavu rukama i jecala nekontrolisano. Dva u?enika su došla i sjela sa moje obe strane. Jedan od njih je rekao nježno,

“Gospodjo Softic?, šta se dogodilo? Kako mi možemo pomoci?”

“Danas je moj zadnji radni dan. Ja nisam željela da to podijelim sa vama, žao mi je ja nisam mogla da sebe kontrolišem. Ja c?u uskoro doc?i u razred,” ja sam rekla želeci da smirim glas.

“Mi želimo pomoc?i. Šta mi trebamo raditi?” upita drugi u?enik.

“Mnogo vam hvala, ali vi mi ne možete pomoc?i. Vaša podrška i razumijevanje pomaže me dovoljno,” ja sam rekla i gledala njihove tužne o?i. Ustala sam, obrisala lice i ušla u u?ionicu.

“Oprostite mi, ja sam pokušala da ne pokažem svoja osjec?anje, ali danas je to vrlo teško za mene.

Ja volim biti u?iteljica, volim vas moje u?enike i volim ovu školi,” ja sam rekla i moj glas je drhtao ponovo. O?i su mi se napunile suzama. Pri?ekala sam minutu, objasnila re?enicu iz zbornice i njeno zna?enje za moj život. Odjednom razred se pretvorio u veloku košnicu. Nekoliko u?enika je podiglo ruke.

“Gospodjo Softic?, mi možemo protestirati ispred vojne zgrade,” rece Babic?.

“Mi c?emo protestovati ispred škole. Nec?emo se vratiti u školu bez vas, gospodjo Softic?,” re?e Nikolic?.

“Hoc?em, hoc?emo!” cijeli razred je odjekivao.

“Hvala vam, ali ja ne želim nikakve proteste. Ja želim da vi nastavite vaše obrazovanje. Skupljanje korisnog znanja je vaš glavni zadatak. Znanje je bogatstvo koje niko vam ne može uzeti. Vi završavate srednju školu i ispred vas su prijemni ispiti za upis na fakultet .Ja vam želim uspjeh u li?nom i profesionalnom životu,” ja sam rekla iz dna mog srca i zadnji put zatvorila vrata u?ionice u Bosni

Napolju, nekoliko metare od škole, hiljade bosanskih izbjeglica se motalao na mostu ”Brarstvo i Jedinstvo koji je spajao Bosnu i Hrvatsku, u ogromnoj liniji stvarajuc??i najveću i najružniju zmiju na svijetu. Stariji ljudi su stajali na obali rijeke sa bosanske strane , mahali drhtavim i izbornim rukama i zvali njihove unuke, “Hassane, Huseine, Fatima, Amra, Leila, Saide, Yusufe, Ibrahime...nemoj te zaboraviti nanu, nemoj te zaboraviti dedu, nemoj te zaboraviti Bosnu. Vjetar je gušio njihove rije?i i zamotavao ih u rije?ne talase.

© 2012 Aisa Softi?

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.